

мислення. Комп'ютерні технології розширюють спектр розвитку і застосування в творчій діяльності, дозволяють поглибити професійний кругозір майбутніх фахівців образотворчого мистецтва.

Широкі технічні можливості комп'ютера відкривають принципово нові можливості для виконання графічних робіт та навчання графічним дисциплінам. Комп'ютер стає надійним інструментальним засобом при виконанні найрізноманітніших зображень, автоматизуючи та спрощуючи графічну діяльність людини. Так само комп'ютер створює принципово нові умови для навчання графічним дисциплінам, вносячи суттєві корективи у традиційні технології навчання.

Висновки. Одним з важливих елементів підвищення ефективності процесу професійної підготовки майбутніх фахівців образотворчого мистецтва є постійне поліпшення методичного рівня. Вибір найбільш адекватного для даних розумів комплексу методів професійної підготовки, засобів, форм і змісту, дозволить підготувати високопрофесійних, компетентних фахівців, здатних діяти в нових соціально-економічних умовах.

Подальші дослідження вимагають поглибленого вивчення особливостей комп'ютерної графіки в підготовці майбутніх фахівців образотворчого мистецтва.

Література:

1. Глазунова О.Г. Методика навчання майбутніх фахівців аграрного профілю засобами комп'ютерної графіки: Автореф. дис... канд. пед. наук. – К., 2003. – С.20.
2. Зайцева О.Б. Информационная компетентность учителя образовательной области технология// Педагогіка. – №7. – 2004.- С.17-23.

УДК 378.11

Кордюк А.С.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО КОЛЕКТИВУ У ВНЗ

***Анотація.** У статті розкриваються особливості формування студентського колективу як соціального об'єднання людей, діяльність яких направляється на досягнення суспільно корисних цілей.*

***Аннотация.** В статье раскрываются особенности формирования студенческого коллектива как социального объединения людей, деятельность которых направляется на достижение общественно полезных целей.*

***Annotation.** In the article the formation of the student's group is considered as the social union of people, which activity refers to the useful for publicity achievements.*

В українському суспільстві розгортаються економічні, політичні, соціокультурні процеси, що формують принципово нові соціальні відносини, де на першому плані нового сенсу життя, формування нових потреб, інтересів, зміна мотивів інтелектуальної та соціально-професійної діяльності. Від рівня інтелектуального, духовно-творчого потенціалу студентської молоді багато в чому залежать зміст і динаміка суспільного прогресу. У зв'язку з цим завданням нашого дослідження є діагностика особливостей формування студентського колективу – майбутньої національної еліти, збагачення та реалізації їхніх знань, умінь, навичок і творчих здібностей. Усвідомлення необхідності формування нової педагогічної парадигми, яка передбачала б зміну методологічних орієнтирів, визначала нову стратегію і тактику педагогічного процесу у ВНЗ.

У науково-педагогічних працях достатньо приділяється уваги проблемам соціалізації студентів (Н.Ф. Романова, І. Кон, Ю. Кривов та ін.), соціально-психологічним аспектам адаптації студентів до умов навчання (Б. Ананьєв, Г. Балл, В. Гаврилов та ін.), психолого-педагогічним аспектам навчально-виховної роботи та їх особливостям у професійній підготовці студентів (І. Герих, М. Гарифулліна, Д. Лазарева), здоров'ю студентів (Н. Данилов, Г. Коротько), необхідності формування здорового способу життя студентів (О. Вакуленко, О. Дубогай, А. Євдокимов).

Оскільки виховання у ВНЗ – процес систематичного і цілеспрямованого впливу на духовний і фізичний розвиток особистості студента з метою підготовки його до виробничої, суспільної і культурної діяльності. Говорячи про групову форму організації у ВНЗ, ми маємо

на увазі співпрацю з колективом студентів, що включає в себе всю систему відносин між співробітниками ВНЗ у сфері безпосереднього та масового спілкування, де формується і розвивається особистість, яка реалізується в конкретних соціальних групах [1]. Виходячи з вищезазначеного, можна констатувати, що студентська академічна група – первинний колектив у системі колективу ВНЗ. Студенти групи – члени однієї й тієї ж профспілкової організації. Тому поряд з керівником групи (старостою), що призначається деканатом (чи обирається групою), існують ще два керівники – профорг і заступник старости. Найбільш стабільною ланкою у структурі студентського колективу є колектив групи, в межах якого протікає основна діяльність студентів – учіння. Саме в груповому колективі між студентами утворюється густа сітка міжособистісних зв'язків і взаємин. У зв'язку з цим він виконує роль своєрідного фундаменту, на базі якого формуються різні студентські колективи.

Характерним для студентського колективу є: 1) включеність людської спільноти до більш широкого соціального контексту, системи суспільних відносин; 2) наявність значущого підґрунтя (причини) спільно знаходитися в ній, що відповідає інтересам всіх учасників і сприяє реалізації потреб кожного; 3) спільність вражень і переживань; 4) виникнення специфічної мови і каналів внутрішньогрупових комунікацій, колективних історій (традицій, спогадів, ритуалів) і культури (уявлення, цінності, символи, пам'ятники), що мають уніфікований вплив на світовідчуття членів групи і тим самим зближують їх; 5) поділ і диференціація функціональних ролей (позицій) між членами групи або її підгрупами, спільних цілей і завдань, умов і засобів їх реалізації, складом, рівнем кваліфікацією осіб, кооперативна взаємозалежність учасників, взаємодоповнюваність внутрішньогрупових стосунків; 6) наявність органів (інстанцій) планування, координації, контролю групової життєдіяльності та індивідуальної поведінки; 7) усвідомлення учасниками своєї приналежності до групи, самокатегоризація як її представників, більш подібних один одному, ніж членам інших об'єднань, виникнення почуття „Ми”(„Свої”) і „Вони” („Чужі”) з тенденцією переоцінювати достоїнства перших і недоліки других, особливо в ситуаціях між групового конфлікту, що стимулює зростання внутрішньогрупової солідарності; 8) участь групи в процесі міжгрупової диференціації, що сприяє становленню і уособленню окремих суспільних об'єднань і дає змогу збоку розрізнити їх у складній структурі соціального цілого та ідентифікувати їх. До елементарних параметрів будь-якої групи належать: – композиція групи (або її склад), – структура групи, – групові процеси, – групові норми і цінності. Композиція являє собою сукупність характеристик членів групи, важливих з точки зору її аналізу як цілого – наприклад, чисельність групи, її віковий або статевий склад, національність, соціальний статус членів групи тощо. Будь-яка соціально-психологічна характеристика групи починається з описання її композиції. Крім того, місце даної групи в загальній соціальній структурі також є композиційною характеристикою [1].

Структуру студентського колективу ми розглядаємо з точки зору тих функцій, які виконують окремі члени групи, а також з точки зору міжособистісних стосунків у ній. Описуючи структуру групи, дають характеристику актуального стану формальних і неформальних стосунків членів групи. Як зазначають А.Б. Коваленко, М.Н. Корнев, існують неформальні стосунки, що визначаються почуттями, які учасники взаємодії відчувають один до одного, а формальні – обов'язками і правами членів групи, зумовленими спільною діяльністю і груповою метою [там само].

У нашому дослідженні були використані такі методи вивчення колективу: спостереження в різних ситуаціях (чим ця ситуація складніша, тим спостереження були цікавіші й інформативніші); бесіда з колективом і окремими студентами (виявлення думок, настрою, оцінки, відносини до подій); рейтинг (збір і аналіз експертних оцінок); контент-аналіз (узагальнення різноманітної інформації в пресі, переданої по радіо, телебаченню й т.д. про студентські колективи); анкетування, аналіз досвіду роботи громадських організацій; метод соціометрії.

Слід наголосити, що для діагностики колективних взаємин ми також беремо до уваги такі методи дослідження, наприклад, як зрізи по горизонталі й вертикалі. Горизонтальний зріз дає картину взаємин у колективі студентів, а вертикальний дозволяє визначити взаємини студентів зі старшими товаришами й викладачам. Об'єктивною оцінка колективу буде тоді, коли вивчаючий зможе оцінити його з позиції обох зрізів, інакше загальна картина буде спотворюватися, як при фотографуванні високого будинку знизу.

Про колектив не можна судити по окремих епізодах з його життя. За результатами нашого дослідження до повної характеристики студентського колективу включаються: а) соціальний склад студентів, їхній вік, риси особистості; б) відносини студентів зі старшими, викладачами, їхня спрямованість; в) взаємини, настрої й думки в колективі, авторитети; г) склад активу: загальна кількість активістів; д) як колектив оцінює події, що відбуваються, у країні й за кордоном; е) успішність і рівень суспільної активності колективу. Сполучення соціально-психологічних та індивідуально-психологічних характеристик дозволяє конкретніше визначати слабкі ланки в структурі й психології колективу й цілеспрямовано їх долати.

Аналізуючи вищесказане, ми б хотіли зауважити, що, формуючи колектив необхідно проводити наступні заходи: 1. Комплектування академічних груп з урахуванням психологічної сумісності людей. 2. Створення соціально-ціннісної єдності шляхом роз'яснення значення навчання, її цілей і завдань, стимулювання роботи активу по зімкненню колективу. 3. Розвиток свідомості, товариства й дружби, розуміння взаємин у студентському колективі. 4. Зміцнення авторитету активу, підвищення його зразковості, попередження й психологічно виправданий дозвіл конфліктів. 5. Забезпечення турботи про студентів, облік їхніх запитів, інтересів, потреб, бажань.

Проводячи наші дослідження, ми побачили, що студентський колектив у своєму розвитку проходить декілька стадій: 1) виробнича й соціально-психологічна адаптація, тобто активне пристосування до навчального процесу нового колективу (1-2 курси). Тут особливо важлива допомога всіх викладачів (особливо кураторів) і громадських організацій. 2) формування суспільної думки, планомірне оволодіння майбутньою спеціальністю, залучення всіх студентів до організаторської роботи (2-3 курси). До кінця другої стадії встановлюються дружні й товариські відносини між студентами, інтерес до спільних справ, готовність до спільних дій, різнобічна поінформованість у справах факультету й ВНЗ, завдяки чому колектив самостійно, без допомоги викладача може вирішувати свої справи. 3) кожен стає виразником суспільних вимог. Це найбільш плідний період у науковому, професійному й цивільному вихованні й самовихованні колективу й особистості.

Результати нашого дослідження демонструють, що студентський колектив відрізняється від інших наступними особливостями: основним видом діяльності (навчання); єдністю мети й мотивації (прагнення членів колективу набути спеціальність); однорідністю складу за віком й т.д.; обмеженістю періоду існування (4-5 років); відносною стабільністю складу; чіткою послідовністю й планомірністю навчальної роботи; порівняно високим ступенем самоврядування (староста групи, заступник старости, профгрупорг і т.д.).

Хоча студентський колектив за деякими параметрами – однорідний, він поєднує людей різних національностей, з різними індивідуальними психологічними якостями, дехто з яких вже одержав до ВНЗ різні спеціальності і має неоднаковий родинний стан. Спираючись на проведені дослідження, підсумовуємо, що: серед студентів холостяки становлять 87%, одружені без дітей – 8,6%, одружені з дітьми – 4,4%.

Спостерігаючи за студентським колективом, у структурі взаємин ми побачили кілька сфер: – офіційну (визначаються уставом ВНЗ, загальними положеннями про вузи), суспільно-політичну (пов'язані з контактами студентів у період проведення різних зборів, диспутів, бесід, на вечорах художньої самодіяльності, спортивних змаганнях і т.д.) й побутову (багато студентів живуть із рідними, мають друзів і часто з ними зустрічаються), а також їхній невід'ємний аспект – систему особистісних психологічних відносин. Студенти технічних вузів у порівнянні з гуманітаріями більше орієнтовані на згуртованість групи, уміння працювати й відпочивати (відповідно 58,8 і 49,1%; 48 і 34,8%), тобто на такий колектив, у якому органічно сполучаються формальна й неформальна структура, а студенти гуманітарії – на ідеологічні (відповідно 32,8; і 13,6%), професійні (31,4 і 20,4%) цінності й на високу загальну культуру колективу (45,5 і 35,4%) [2].

Кожний студентський колектив має свого наставника – вихователя в особі куратора, що надає різнобічну допомогу в організації колективу, бере участь у суспільних заходах групи, організовує молодь для досягнення суспільно-значимих цілей, розвиваючи почуття громадського обов'язку, творчу ініціативу й самостійність.

Таким чином, проблема формування та функціонування студентського колективу є досить багатогранною й складною. Вона вимагає до себе пильної уваги, як у період становлення студентської академічної групи, так і протягом всього навчання у ВНЗ.

Література:

1. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія / А.Б. Коваленко, М.Н. Корнев. – К., 2006. – С. 164 – 168
2. Просецький П.А. Психологические основы формирования коллектива: автореф. докт. дис. / П.А. Просецький – Воронеж, 1971.

УДК 371.4

Король В.М.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА В САХНІВСЬКІЙ ШКОЛІ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. У статті розкривається позакласна робота в Сахнівській школі як складова навчально-виховного процесу.

Аннотация. В статье раскрывается внеклассная работа в Сахновской школе как составляющая учебно-воспитательного процесса.

Annotation. In the article extracurricular work opens up at Sakhnivka`s school as a constituent of an educational-educate process.

Протягом багатьох років на різних рівнях дискутується питання про те, що є більш важливим: навчити дітей чи виховати їх у школі. Відповідь на це запитання може бути тільки одна. Найважливішим і найнеобхіднішим є тісний зв'язок навчання з вихованням. На кожному уроці вчитель визначає крім навчальної, освітньої ще й виховну мету. Без досягнення цієї мети значно знижується ефективність уроку. Точно так же необхідно у кожному виховному заході, що відбувається у школі, визначати не тільки виховну, але й освітню та навчальну мету. Тільки на відміну від уроку, ситуація, коли не досягається (або, взагалі, не передбачається) навчальна мета, про результативність виховного заходу мова взагалі не може йти.

Важлива роль у вихованні учнів, розширенні й поглибленні їхніх знань, розвиткові творчих здібностей належить спеціально організованій виховній роботі у позанавчальний час. Таку роботу називають позакласною та позашкільною.

Позакласна робота в школі – це складова частина навчально-виховної роботи, одна з форм організації дозвілля учнів. Позакласна робота організовується і проводиться в позаурочний час органами дитячого самоврядування за активною допомогою і при тактовному керівництві з боку педагогічного колективу, особливо класних керівників, вихователів, заступників директорів з виховної роботи. Значну допомогу учням в організації позакласної роботи можуть надавати заклади позашкільної роботи. Позакласна робота тісно пов'язана з навчально-виховною, що проводиться на уроках. Позакласна робота – це різноманітна освітня і виховна робота, спрямована на задоволення інтересів і запитів дітей.

Позашкільна робота – освітньо-виховна діяльність позашкільних закладів для дітей та юнацтва.

Обидва види роботи мають спільні завдання і передбачають застосування переважно однакових засобів, форм і методів виховання.

Дослідження попередніх років свідчать про те, що учні сучасної школи без особливого захоплення ставляться до виховної роботи і без особливого ентузіазму беруть участь у виховних заходах, що проводять у школі чи у класі. Вивчаючи причини такої ситуації, ми прийшли до висновку про те, що сучасні учні люблять бути учасниками тих видів виховної роботи, що, по-перше, передбачає їхню активну діяльність, а, по-друге, у процесі якої вони пізнають щось нове і цікаве для себе. Найбільша кількість опитаних учнів черкаських шкіл не люблять брати участь у різних заходах виховної роботи тільки тому, що вона, на їхній погляд, нікому не потрібна. Отже, учні самі визначають для нас, дорослих, основні підходи до організації виховної роботи. Вона повинна бути діяльнісною, передбачати розширення їхнього кругозору і результати якої потрібні іншим людям. Якщо шкільному колективу